

psl.
2

ANDRIUS KUBILIUS.
PERMAINŲ LIETUVOS
POLITIKOJE LABAI
REIKIA

psl.
9

RASA JUKNEVIČIENĖ
PARAGINO VOKIETIJĄ
PASITRAUKTI IŠ NORD
STREAM 2 PROJEKTO

psl.
12

LIUDAS MAŽYLIS:
SVEIKINTINA, KAD
SVEIKATOS APSAUGA
TAMPA ES PRIORITETU

MŪSŲ BALSAI EUROPOJE

Nr. 05
2020 rugsėjis

EP nariai: apie ES padėtį, veiklos iššūkius Europos Parlamente bei Lietuvos vidaus politikos aktualijas

Europos Parlamento (EP) nariai – Rasa Juknevičienė, Andrius Kubilius ir prof. Liudas Mažylis – interviu metu dalijasi savo pastebėjimais apie Europos Komisijos pirmininkės Ursulos von der Leyen metinį pranešimą apie Europos Sąjungos padėtį, EP laukiančius iššūkius ir artėjančius Lietuvos Respublikos Seimo rinkimus. Išsamiau – kiekvieno EP nario interviu.

Europos Parlamento nuotr.

Permainų Lietuvos politikoje labai reikia

Andrius Kubilius

EP nariui Andriui Kubiliui tai pirmieji Seimo rinkimai nuo pat Nepriklausomybės atkūrimo, kuriuose jis nedalyvauja, tad politikas neslepia, jog net šiuo metu ir užimant tikrai atsakingas pareigas EP, tiek partijos, tiek Lietuvos reikalai jam tikrai nuoširdžiai rūpi. EP narys linkęs kritikuoti dabartinę vyriausybę dėl neatsakingo skolinimosi, o Lietuvos ekonomikos situaciją pandemijos laikotarpiu vertina kritiškai. Jo teigimu, vertėtų skirti daugiau dėmesio artimiausių kelių metų perspektyvai, kuri yra unikali dėl tų galimybių, kurias Europos Sąjunga šios pandemijos metu sukūrė. Kalbant apie darbą EP, politikui teko didelė atsakomybė formuoti Parlamente poziciją Rusijos klausimais.

Spalį vyks rinkimai į Seimą – pirmą kartą juose nedalyvaujate kaip kandidatas. Koks jausmas apima stebint rinkimų kampaniją iš šalies?

A. Kubilius: Vis tiek rūpi, rūpi ne tik partijos reikalai, bet ir Lietuvos reikalai. Man atrodo, kad permainų Lietuvos politikoje labai reikia. Pats laikas grįžti

prie rimtos, intelektualiai grįstos politikos, nes yra iššvaistomos ir prarandamos Lietuvos galimybės, kurias atveria ir Europos Sąjunga, ir bendri globalūs pokyčiai. Manychiau, kad Lietuvos žmonės irgi pasiilgę šiek tiek labiau protu, išmintimi, vertybėmis grįstos politikos, todėl tikiuosi, kad šių rinkimų rezultatai Lietuvai bus neblogi.

Remiantis pastaraisiais nuomonių apklausų duomenimis, reitingų lentelėje pirmauja dvi partijos - kokią partijų koaliciją prognozuojate, nes akivaizdu, kad jos greičiausiai reikės?

A. Kubilius: Pirmą, reitingai iš tiesų ne visuomet nuspėja galutinį atsakymą. Žinoma, pagal reitingus galima numatyti, kas laimės vadinamojoje proporcinėje rinkimų dalyje. Tačiau labai daug lems vienmandatės apygardos, čia aš tikiuosi, kad vėlgi matysime kitokią situaciją nei 2016 m. rinkimuose. Ir patiems valdantiems rinkimai vienmandatėse apygardose gali būti nebe tokie palankūs kaip 2016 m. Matau žymiai palankesnes galimybes gerai pasirodyti konservatyviajai politinei ►

pusei ir mūsų sąjungininkams, o sąjungininkai pirmiausia – liberalios partijos. Tad šiandien turbūt kol kas galima tik tiek kalbėti. Ar konservatorių ir liberalių partijų sąjungos užteks, norint turėti daugumą – pamatysime. Bet kad ši sąjunga gali pretenduoti į daugumos koalicijos formavimą – aš tuo visiškai tikiu.

Neseniai Prezidentas G. Nausėda išsakė mintį, kad nederėtų laikytis nuostatos, jog Vyriausybės formavimas turi būti patikėtas tik rinkimus laimėjusiai partijai. Kaip vertinate tokią poziciją?

A. Kubilius: Aš gal ne visiškai iki galo supratau prezidento pasisakymus, kai jis kalbėjo ir apie savo programos prioritetą, ir kad nauja Vyriausybė turės įgyvendinti jo programą. Pagal LR Konstituciją, formuojant Vyriausybę aktyvų vaidmenį vaidina ir Seimo dauguma. Tad naujoji Seimo dauguma, kuri formuos Vyriausybę, turės savo programą ir savo įsipareigojimus rinkėjams. Europoje mes neturime amerikietiškos prezidentinės sistemos, kai prezidentas pats formuoja darbotvarkę ir ją įgyvendina. Mes turime mišrią konstitucinę sistemą ir, be abejo, prezidentui teks atsižvelgti į Seimo rinkimų rezultatus, pagal juos ir bus formuojama būsimoji Vyriausybė.

Pagal europietišką tradiciją paprastai tvarka būna tokia, kad pirmiausia formuoti Vyriausybę pasiūloma laimėjusios partijos lyderiui ar kandidatui į premjerus, jeigu jam nepavyksta – einama prie kitų galimų kandidatų, tačiau tas paieškos mechanizmas nėra voliuntaristinis. Prezidentas negali sugalvoti pats sau, kas gali būti premjeru ir bandyti tokiu būdu priversti Seimą sutikti su tuo kandidatu, kurio Seimas ar Seimo dauguma nenori.

Šį pavasarį nemažai kritikavote dabartinę Vyriausybę dėl to, kad buvo daug skolinamasi, taip auginama valstybės skola. Ekonomistai įspėja, kad ji šiais metais gali pasiekti 50 proc. BVP. Kokią įtaką ekonomikai tai gali turėti ateityje?

A. Kubilius: Na, skola yra toks dalykas, kaip liaudyje sakoma – „skola ne rona, neužgis“, kitaip tariant, „skola ne žaizda, ji neužgyja“, ją reikės grąžinti. Klausimas,

ar tie pasiskolinti pinigai buvo investuoti produktyviai, kad už juos būtų sukurtos naujos ekonominės galimybės, leisiančios tą skolą grąžinti? Dėl tų pinigų panaudojimo kyla įvairių abejonių, nes jie buvo naudojami, drįsčiau sakyti, pasilėpus nuo privalomos Seimo priežiūros, apeinant pačias elementariausias konstitucines biudžeto taisykles. Tad pasakyti, kad tie pinigai buvo panaudoti racionaliai ir produktyviai, aš asmeniškai nesiimu, nes nematau nei apibendrintų duomenų, nei jų analizės.

Skola yra iš tiesų gerokai išaugusi – nuo 35 iki 50 proc. Tai įvyko per nepilną pusmetį, tokie augimo tempai yra labai dideli. Ar buvo galima išvengti tokio skolos augimo – čia reikia atskiros analizės, nes II ketvirčio Lietuvos ekonomika nesmuko tiek, kiek buvo prognozuojama. Žinoma, Vyriausybė sakys, kad ji štai skolinosi ir tuos pinigus „dėjo“ į ekonomiką, bet galima sakyti, kad prognozės, jog Lietuvos ekonomika labai smuks, nebuvo visiškai tikslios, tad gal ir nereikėjo tiek skolintis ir auginti skolos, nes ekonomika ir taip būtų atsilaikiusi. Nėra aiškių, konsoliduotų duomenų, kam tie pinigai

Vertėtų atlikti ekspertinį tyrimą, kaip Lietuva veikė šiuo kriziniu laikotarpiu ekonomikos srityje ir ar tikrai reikėjo tiek didinti skolą, kurios grąžinimo perspektyvos yra pakankamai miglotos. Tai reiškia, kad dabartinė mūsų karta pasirūpino geru gyvenimu šiandien, kaštus už tai perkeldama ant savo vaikų ir anūkų, kuriems tą skolą reikės grąžinti.

buvo panaudoti šį pusmetį, tad ir racionalaus atsakymo mes negalime turėti. Todėl vertėtų atlikti ekspertinį tyrimą, kaip Lietuva veikė šiuo kriziniu laikotarpiu ekonomikos srityje ir ar tikrai reikė-

jo tiek didinti skolą, kurios grąžinimo perspektyvos yra pakankamai miglotos. Tai reiškia, kad dabartinė mūsų karta pasirūpino geru gyvenimu šiandien, kaštus už tai perkeldama ant savo vaikų ir anūkų, kuriems tą skolą reikės grąžinti.

Naujausiais statistikos duomenimis, Lietuvos ekonomika susitraukė bene mažiausiai visoje Europos Sąjungoje. Ar tai reiškia, kad sėkmingai įveikėme krizę?

A. Kubilius: Neskubėčiau daryti labai džiugių ar optimistinių išvadų iš vieno ketvirčio rezultatų. Aš įdėmiai stebiu statistikos duomenų tendencijas per pastaruosius 30 Nepriklausomybės metų ir mačiau vieną labai aiškų dėsni, kad ir geri, ir blogi dalykai ekonomikoje į Lietuvą ateina vėliau nei pas kaimynus latvius ir estus.

Manau, vertėtų skirti daugiau dėmesio artimiausių kelerių metų perspektyvai, kuri yra unikali dėl tų galimybių, kurias Europos Sąjunga šios pandemijos metu sukūrė tam, kad visos šalys pasinaudotų sukurtais mechanizmais. Ne tik sustiprintų savo ekonomikas ir greičiau išliptų iš tos krizės duobės, bet ir modernizuotų ekonomikas. Kalbu apie vadinamąjį Atsigavimo fondą – tai unikalūs ES istorijoje instrumentas, kuriame sutelkti 750 mlrd. eurų į vieną papildomą paketą, be Daugiametės finansinės perspektyvos paketo. Ir taip beveik padvigubinamas ES finansinis pajėgumas lyginant su įprastiniais metais.

Aš jau nekalbu apie tai, kad Lietuvai šios krizės metu sekėsi žymiai labiau nei 2009-2012 metais. Lietuva yra eurozonos narė ir eurozona taip pat pasimokė iš minėtos krizės. Šį kartą nekilo problemų skolintis kaip tuomet, kai paskolų praktiškai niekas neteikė.

Tačiau ateities klausimas, kai Lietuva gaus daugiau nei 6 mlrd. eurų paramos paketą iš vadinamojo Atsigavimo fondo, ir kam šie pinigai bus panaudoti, ar Lietuva pasinaudos šia unikalia galimybe ir ekonomika bus modernizuota - apie tai praktiškai Lietuvos diskusijų nevyksta. Tuo mes labai skiriamės nuo Europos valstybių, taip pat ir tarp Centrinės Europos valstybių, kuriose verda karštos diskusijos parlamentuose ir įvairiuose forumuose. ►

Vyriausybė yra pateikusi ateities ekonomikos DNR planą. Kaip jį vertinate?

A. Kubilius: Mano nuomone, trūksta plačių diskusijų su ekspertais bei visuomene. Manau, kad tai turėtų būti esminė šios rinkimų kampanijos tema – kam Lietuva panaudos šiuos pinigus, kurie ateina į valstybę tokiu unikaliu būdu, nes neaišku, ar tokia galimybė kada nors dar pasitaikys. Europos Sąjunga formuluoja aiškų tikslą – šiomis lėšomis turi būti modernizuota ES ekonomika, t.y. ir šalių narių ekonomikos. Turi būti investuojama į ekonomikos skaitmeninimą, žalinimą, inovatyvumą skatinančius projektus. Mūsų vyriausybė giriasi vadinamuoju ekonomikos Ateities DNR planu, kuriame, be skambaus pavadinimo ir kelių skambių frazių, nelabai kas yra. O pasižiūrėjus į pateikiamus skaičius, kuriuos Vyriausybė sumetė į krūvą per savaitę birželio – liepos mėnesiais, tai mane apima ir neviltis, ir pasibaisėjimas. Plane parašyta, kaip turėtų būti panaudojami tie 6 mlrd. eurų, tačiau paanalizavus skaičius, akivaizdu, kad bus toliau investuojama į betoną ir

Paanalizavus skaičius, akivaizdu, kad bus toliau investuojama į betoną ir šaligatvius, o ne į mokslą, inovacijas ir modernią ekonomiką.

šaligatvius, o ne į mokslą, inovacijas ir modernią ekonomiką. Iš visų 6 mlrd. eurų paskaičiavau, kad Vyriausybė šiame plane numachiavusi skirti 28 mln. eurų modernių biotechnologijų verslo plėtrai Lietuvoje, kur šalis, turėdama gerą bazę ir akademinius tyrimus bei tarptautinį vardą turinčias įmones, galėtų tapti Baltijos ir Šiaurės šalių regione stipriu technologijų *hub'u*. Tuo tarpu Vilniaus sporto ir pramogų rūmų rekonstrukcijai pagal šį planą numatyta 22 mln. eurų. Nesu prieš Sporto rūmų rekonstrukciją, tačiau kai iš 6 mlrd. biotechnologijoms randama tik 28 mln. eurų – tai yra akivaizdus įrodymas, kad kažkas ne taip mūsų valstybėje su strateginiu mastymu, planavimu ir intelektiniu potencialu. Lietuvai reikia politinės kaitos.

Kokie iššūkiai laukia Europos Parlamente prasidėjus naujam politiniam sezonui?

A. Kubilius: Europos Parlamente kai kurie iššūkiai yra standartiniai, pavyzdžiui, Daugiametė finansinė perspektyva, naujai atsiradęs Atsigavimo fondas. Aš tikiuosi, kad kiek bebūtų įvairių diskusijų ir ginčų dėl atskitų eilučių – ar daugiau skirti mokslui, ar daugiau – žemės ūkiui, bet galiausiai, manau, bus rastas bendras sutarimas, o ES turės daugiamečių finansavimą bei Atsigavimo fondą.

Antras kaistantis klausimas – tai *Brexit'o* ateitis, mat britai vėl renka keistą taktiką ir atsisako to, kas buvo suderinta praėjusių metų rudenį. Tai irgi sulauks daug dėmesio.

Visiškai akivaizdu, kad dėmesio centre bus mūsų kaimynystės reikalai, turiu omenyje Baltarusiją ir Rusiją, kurios tapo geopolitinių diskusijų objektais. Čia tenka ir mums aktyviai dalyvauti – ypač Baltarusijos klausimuose. Man taip pat teko nauja atsakomybė visą šią kadenciją formuoti parlamente poziciją Rusijos klausimais.

Ačiū už pokalbį. ■

Rasa Juknevičienė. Artėjančių rinkimų išbandymas Lietuvos visuomenei – ar ji rinksis melą bei manipuliacijas, ar nuoširdų dialogą ir rimtą pokalbį, koku keliu turi eiti Lietuva

Artėjantys Seimo rinkimai – pirmieji per tris Nepriklausomybės dešimtmečius, kuomet politikė Rasa Juknevičienė juose nekandiduoja. Šiuo metu ji darbuojasi Europos Parlamente ir dalijasi savo įžvalgomis apie tai, kokios politikos reikia Lietuvai bei ką žada naujasis politinis sezonas Briuselyje.

Pirmą kartą šiuose rinkimuose į Seimą nedalyvaujate kaip kandidatė. Kaip dėl to jaučiatės?

Įdomus jausmas nedalyvauti kampanijoje tiesiogiai. Be abejo, man svarbu, kas vyksta, Panvėžyje yra komanda, kuri puikiai tvarkosi. Labai tikiu šia veržlia komanda – daug užsidegusių žmonių regionuose, Kaunas bei Klaipėda teikia daug vilčių.

Dabartiniai valdantieji rinkimų kampanijoje nesibodi naudoti tokių technologijų, kurios supriešina žmones, skleidžia melą. Kaip tai vertinate?

Labai įdomi situacija, kai valdantieji po ketverių metų trukusios kadencijos nie-

ko iš esmės nekalba apie savo darbus reklamose, jų programa sudėliota visiškai atmetinai, beveik viskas nurašyta iš Vyriausybės biurokratinių dokumentų, o didžiąją dalį savo pinigų, t. y. užsakyta reklama, meta mūsų partijos juodinimui. Man, ypač iš klausius Europos Komisijos pirmininkės Uršulos von der Lajan (Ursula von der Leyen) pranešimo, pasimatė didžiulis skirtumas tarp to, kokią politiką formuoja dabartiniai valdantieji – nekultūringą, sakyčiau mužikišką, labai rytietišką, tokią, kokią propaguoja Lukašenka su Putinu – daužyti opoziciją. Ačiū Dievui, kad dar nenuodija. Iš tiesų tai yra moralinis nuodijimas, melo skleidimas per visus kanalus, stengiantis uždaužyti kitus.

Mūsų partijos laikysena yra visiškai kitokia – kampanijos metu praktiškai neišgirdome nė vieno juodulio valdantiems, nors opozicija galėtų daug kritikos pažerti.

Svarbus artėjančių rinkimų išbandymas Lietuvos visuomenei – ar ji rinksis melą, manipuliacijas, žmonių pjudymą, ar nuoširdų dialogą ir rimtą pokalbį, koku keliu turi eiti Lietuva.

Pagal pastaruosius reitingų lentelės rezultatus matosi, kad daliai žmonių priimtina tokia politika, kurią propaguoja valdantieji. Kaip manote, kodėl?

Visose šalyse yra pikty, nelaimingų žmonių, kuriems gal mažiau pasisekė, tad į juos ir orientuojamasi, netgi skatinant ir stiprinant tą žmonių pyktį, tokiu būdu siekiama laimėti balsų. Akivaizdu, kad jiems ►

ši kadencija nebuvo sėkminga, viso to, ką jie žadėjo prieš ketverius metus – ir profesionalų politiką, ir telkiantį Seimą – nepavyko įgyvendinti. Pamenu, kaip valdančiosios partijos pirmininkas sakė, kaip jie telks, kad Seimas bus politikos virtuvė su nuolatinėmis diskusijomis, tačiau nei vieną kartą net nebuvo pakvietus opozicinių partijų į rimtą diskusiją. Jis pats kaip partijos lyderis nėra pasakęs nei vienos rimtos strateginės kalbos iš Seimo tribūnos. Tad, mano nuomone, tai yra tyčia daromas chaosas ir man labai primena į Rytus nuo mūsų vyraujančias politikos tendencijas.

Drįsčiau netgi pasakyti daugiau: Rusijos kišimasi į politinius procesus jaučia daugelis valstybių – tiek Europos Sąjungoje, tiek JAV. Tuo tarpu mūsų saugumo struktūros tiek po praėjusių Seimo rinkimų, tiek po Prezidento rinkimų teigė, kad nepastebėjo šių įtakų. Manau, kad jie nepastebi todėl, kad Rusijai nereikia kištis – valdančiųjų lyderis padaro tuos juodus darbus – tiek prieš mūsų partiją, tiek keldamas chaosą, menkindamas piliečių pasitikėjimą savo valstybe, stabdydamas valstybės žengimą į priekį.

Europos Parlamente prasidėjo naujas politinis sezonas, kokie iššūkiai ir darbai Jūsų laukia?

Man šis sezonas prasideda turint daugiau patirties. Reikia pripažinti, kad trunka apie pusmetį, kol supranti Europos Parlamento veikimo mechanizmą, kaip veikia visos kitos Europos Sąjungos struktūros. Tad šis sezonas bus labiau suprantant ir

Briuselyje plenarinės sesijos savaitės metu šalia Europos Parlamento, Liuksemburgo aikštėje, suorganizuotas baltarusių bendruomenės Baltarusijos žmonių palaikymo akcija, kurioje dalyvavo EP narė Rasa Juknevičienė su komanda.

Man pačiai naujas iššūkis – darbas naujai sukurta specialia EP komitete, kuris aiškinsis įtaką politiniuose procesuose įskaitant dezinformaciją. Buvau Europos liaudies frakcijos (ELP) paskirta vicekoordinatore šiam komitetui, o tai reiškia, kad kartu su koordinatoriumi, kuris yra iš Olandijos, būsime atsakingi už ELP tikslų įgyvendinimą, svarbiausių tezių ir politinės krypties brėžimą šiame komitete.

įgijus patirties.

Man pačiai naujas iššūkis – darbas naujai sukurta specialia EP komitete, kuris aiškinsis įtaką politiniuose procesuose įskaitant dezinformaciją. Buvau Europos liaudies frakcijos (ELP) paskirta vicekoordinatore šiam komitetui, o tai reiškia, kad kartu su koordinatoriumi, kuris yra iš Olandijos, būsime atsakingi už ELP tikslų įgyvendinimą, svarbiausių tezių ir politinės krypties brėžimą šiame komitete. Šis naujas iššūkis bus labai įdomus, nes hibridiniais kariais domiuosi turbūt nuo pat Kovo 11-osios, ir ne tik domiuosi, bet ir juose tiesiogiai dalyvauju – mat iš išorės nuolatinės atakos buvo nukreiptos į Lietuvos politiką.

Be to, ypač aktualus Baltarusijos – Rytų Partnerystės klausimas, kuriame aktyviai veikiame kartu su kolega Andriumi Kubiliumi, tai yra ir vienas mano prioritetų. Tad prognozuojau labai įdomų sezoną, nes viskas taip lengvai nepasibaigs. Jaučiame, kad Europos Parlamente bei Europos Sąjungoje labai keičiasi požiūris į Rusiją, tad čia mūsų brėžiama linija dėl naujos strategijos Rusijos atžvilgiu – bus įdomu.

Iki Naujųjų metų turėtų baigtis ir mano kaip pranešėjos darbas labai svarbiose derybose tarp Europos Komisijos ir Europos Tarybos dėl vienos didžiausių Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonės (NDICI) – jau matosi finišas, yra sutarta dėl svarbiausių dalykų, kurie atrodo sunkiai įveikiami. Tai buvo labai svarbi patirtis ir darbas, kuris buvo visiškai naujas. ■

Prof. Liudas Mažylis: „Viskas, kas buvo pasakyta apie Europos Sąjungą ir kur link ji turėtų judėti, – realu ir pamatuota“

EP narys prof. Liudas Mažylis, kalbėdamas apie būsimus artimiausius darbus juokauja, kad jei kas būtų prieš metus pasakęs, kad didžiausiu iššūkiu taps virusas – niekas nebūtų tokios ateities numatęs. Bet kartu pastebi, jog Parlamento darbotvarkėje itin svarbią vietą užima ir „Brexit“, ir Daugiametės finansinės perspektyvos 2021-2027 metams patvirtinimas, ir Europos Žalioji kursas bei, žinoma, situacija Baltarusijoje. Į būsimus Seimo rinkimus Lietuvoje profesorius linkęs žvelgti iš politologo patirties ir teigia, kad pirmiausia svarbu būti pilietiškiems ir aktyviai balsuoti rinkimų dieną.

Kaip manote, kokie iššūkiai Europos Parlamente laukia dar šiemet?

Pašmaikštausiu, jeigu šis klausimas lygiai prieš metus būtų buvęs užduotas 705 Europos Parlamento nariams, tai nei vienas nebūtų atsakęs, kad didžiausias iššūkis šiais metais bus virusas. Būtent pastarąjį pusmetį jis tapo tikru išbandymu ES ir visai Europai. Ar mes jau manome, kad laikai staigiai pasikeitė ir likusią metų dalį galime gyventi ramiau su virusu, kad ekonomika atsigaus, o sveikatos sistema nesugrius? Nemanau, kad galime, tik reikia orientuotis ne vien į pandemiją. Galvokime apie tai, kas iš politinės darbotvarkės nesitraukia jau kurį laiką. Tai „Brexit“ klausimo

perspektyva – ar „galutinis nusileidimas“ nebus kietas? Rytų kaimynystės iššūkiai taip pat tampa vis aktualesni, o tai reikalauja valingų sprendimų, kurie nėra apibrėžti laike, kur nėra konkrečių prognozių, kad jau galima dėti tašką vienu ar kitu klausimu. Ir aš čia kalbu ne tik apie situaciją Baltarusijoje... Šie iššūkiai buvo ir kadencijos pradžioje, tik dabar jie įgavo kitą formą, daug rimtesnę. Šiemet dar teks priimti visiems galutinį sprendimą dėl Daugiametės finansinės perspektyvos 2021–2027 metams. Taip pat aiškesnius kontūrus turi įgyti Ursulos von der Leyen metinėje kalboje įvardinta „Europos sveikatos sąjunga“. Toliau turi būti pristatomos kitos Europos Žaliojo kurso dalys, analizuojamos perspektyvos.

Kokiems Europos Parlamento veiklos klausimams planuojate skirti daugiausiai dėmesio artimiausiu metu?

Esu Delegacijos ryšiams su Baltarusija narys, bet, kad ir kaip tai ypatingai skambėtų, nuo pat pradžios supratau, kad šis komitetas veikia daugiau formaliai, nes ir pati ES, ir Baltarusija yra sudėtingi. Visgi, iš moralinių ir kitokių paskatų Baltarusijos klausimas man rūpėjo ir rūpi. Ypač po rugpjūčio 9 dieną įvykusių Baltarusijos prezidento rinkimų, kurie, žinoma, yra neteisėti. Dar iki jų, liepos mėnesį, kreipiausi į Europos Komisiją dėl situacijos Baltarusijoje. Laiške iškėliau tris esmines problemas: COVID-19 pandemijos situaciją Baltarusijoje, Astravo atominės elektrinės saugumo vertinimą ir žmogaus teisių pažeidimus šalyje. Visos šios problemos išlieka ir dabar. Čia bandysiu pasitelkti savo, kaip profesoriaus, patirtį ir skatinti gilesnį, akademinį požiūrį į dabartinę situaciją Baltarusijoje. ►

Taip pat būdamas Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto nariu, puikiai žinau, kad čia ir toliau lydės daugybė teisės aktų, kurie būna itin smulkmeniški ir jiems tenka visos komandos dėmesys. Gi temos pačios aktualiausios: klimato kaita, aplinkosauga, sveikata, COVID-19 pandemija. Taip pat EP įsteigtas specialus Kovos su vėžiu komitetas, kurio nariu tapau. Ir toliau neapleisiu vėžio temos, kurią ypač aktualizuoja ir mano atstovaujama Europos liaudies partijos frakcija. Darbotvarkė nusimato įvairi, bet visi klausimai yra svarbūs žmonėms.

Ką manote apie dabartinę ES padėtį, kurią pristatė Europos Komisijos pirmininkė Ursula von der Leyen? Kaip vertinate jos pasakytą metinę kalbą?

Pradedant nuo kalbos – ji strateginė. Ursula von der Leyen kalbėjo apie ateitį, apie ateities Europos viziją ir strategiją. Tai puikus pavyzdys Lietuvai, kad kompleksinis, strateginis ateities požiūris yra labai svarbus. Bet kartu viskas, kas buvo pasakyta apie Europos Sąjungą ir kur link ji turėtų judėti, – realu ir pamatuota. Aiškiai sudėlioti iššūkiai. Reikia Europos sveikatos sąjungos – tai parodė pandemija. Išdrįsime griauti ES rutiną, skolinis pinigų ir kurti Atsigavimo

fondą. Bet kartu pripažįstama, kad ekonomika atsigausti turi tvariai, ir būtent dabar yra puiki galimybė pradėti siekti realių Europos žaliojo kurso tikslų, kad 2050 metais ištis galėtume tapti klimato kaitai neutraliu žemynu. Štai aiškus uždavinys, iškeltas EK pirmininkės – padidinti CO2 sumažinimo kiekį 2030 metams nuo 40 proc. iki 55 proc. Gal kažkam atrodo per daug, o kažkam per mažai – bet tai realistiška, įgyvendinama. Puiki laikysena ir kalbant apie užsienio politiką. Būtinai veiksmingesnis sankcijų mechanizmas. Klausiant pirmos metinės Ursulos von der Leyen kalbos, jautėsi, kad EK pirmininkė turi medikės patirtį. Kalbėdama apie įvairius iššūkius ji mato ne tik statistiką, už visko ji mato žmogų, gyvybę, gerovės siekį.

☞ **Ursula von der Leyen kalbėjo apie ateitį, apie ateities Europos viziją ir strategiją. Tai puikus pavyzdys Lietuvai, kad kompleksinis, strateginis ateities požiūris yra labai svarbus.**

Tai mums visiems priminė ir esmines ES vertybes. Ši Sąjunga visada stiprėjo lū-

žio momentais, tai rodo ir šiandieninė situacija. Nes, kokia bebūtų ES padėtis, ji visada liks atvira ir nusiteikusi judėti tik į priekį, į geresnę ateitį. Žinoma, tai yra iššūkiai visoms 27 narėms, tarp jų ir Lietuvai.

Kaip vertinate šiuo metu vykstančią rinkiminę kampaniją Lietuvoje? Kaip manote, kokios galimos prognozės?

Į artėjančius rinkimus norėčiau pažvelgti kaip turintis ilgametę politologo patirtį. Šios rinkiminės kampanijos metu nukrypstama nuo esminių valstybės vidaus klausimų. Jie lieka kažkur tarp eilučių. Tai susiformuoja debatų metu, žiniasklaidoje. Apie ką kalbu? Apie tam tikrų smulkmenų sureikšminimą – vienadienių klausimų iškėlimą. Tai atspindi politinę kultūrą, bet esminė problema turbūt ir yra ta, kad daugelio partijų programose trūksta ilgalaikės perspektyvos, strategijos. Ko dar norime iš šio laikotarpio? Vienokių ar kitokių pokyčių valdžioje. Kaip ir kiekvienoje rinkiminėje kampanijoje, kai prasideda oficialus eterio laikas visiems, atsiranda problema kaip opozicinėms partijoms apie save pasireikšti. Jei įvyksta renginiai, kurie galbūt galėtų būti tapatinami su konkrečiomis partijomis, jų vertybėmis – jie lieka tarsi politiniame vakuume, kai kiekviena opozicinė partija turi savo poziciją. Nesupraskite neteisingai, poziciją turėti svarbu, bet visiems būnant vakuume kartu – vienai ar kitai opozicinei partijai tapti lydere pasidaro sunku. Dar sunkiau rinkėjams, kai, likus mažiau nei mėnesiui iki rinkimų, nesupranti kuo remtis. Apklausų duomenimis? Bet mes gi žinome, kad apklausų duomenys nebūtinai visada atspindi realybę. O kartais asmens apsisprendimas įvyksta tik paskutinę parą iki rinkimų... O dėl prognozių... Prognozuoti sunku. Visos prognozės remiasi į rinkėjo elgseną. Dalyvaus rinkimuose jis balsuodamas „už“ ar „prieš“. Žinoma, svarbiausia yra dalyvauti rinkimuose ir balsuoti. Partijos, kuriai priklausau daug metų, poziciją šiuose rinkimuose vertinu tikrai teigiamai: lyderiai sudėlioti teisingai, programa taip pat. Dialogas su visuomene vyksta. Nuo jo viskas ir prasideda. ■

EK vadovė žada „žalią“ atsigavimą po koronaviruso krizės

Rugsėjo 16 d. Europos Komisijos pirmininkė Uršula von der Lajan (Ursula von der Leyen) pažadėjo, kad Europa vadovaus pasauliniams tyrimams dėl vakcinų nuo naujojo koronaviruso ir atstatys savo ekonomiką vadovaudamasi žaliuoju atsigavimo planu.

Europos Parlamente sakydama savo pirmąjį metinį pranešimą EK pirmininkė taip pat perspėjo Didžiąją Britaniją nepažeisti savo „Brexit“ sutarties, o Turkiją – negrasinti kaimynėms.

Pakartodama pažadą, kad Europos Komisija kovos su rasizmu ir homofobija, ji pasmerkė vadinamąsias zonas be LGBT, kurias paskelbė kai kurie ES narės Lenkijos miestai, be to, paragino valstybes labiau pasistengti dėl pabėgėlių.

U. von der Leyen kalbėjo, kad koronaviruso pandemija akcentavo glaudesnio bendradarbiavimo būtinybę.

„Europos žmonės vis dar kenčia“, – sakė ji.

Netiesiogiai sukritikuodama JAV prezidento Donaldo Trampo (Donald Trump) poziciją dėl pandemijos, U. von der Leyen sakė, kad Europa vadovaus pasauliui ieškant vakcinų nuo naujosios ligos ir remis daugiašales institucijas, tokias kaip Pasaulio sveikatos organizacija (PSO).

„Nė vienas iš mūsų nebūsime saugūs, kol visi nebūsime saugūs, kad ir kur gyventume, kad ir ką turėtumėme, – sakė ji. – Nacionalizmas vakcinų [klausimu] kelia pavojų gyvybėms. Bendradarbiavimas vakcinų [klausimu] jas gelbsti.“

Europos ekonomika labai nukentėjo nuo pandemijos, bet U. von der Leyen gyrė Europos Komisijos žaliąjį atsigavimo planą.

Ji pranešė, kad Komisija, reaguodama į ekstremalią klimato padėtį, siūlys ambicingesnę taršos šiltnamio efektą sukeliančiomis dujomis mažinimo tikslą: iki

2030 metų taršą Europoje sumažinti 55 procentais. Anksčiau kalbėta apie taršos sumažinimą 40 procentų.

„Mums 2030-ųjų tikslas yra ambicingas, pasiekiamas ir naudingas Europai“, – pridūrė ji.

Naująjį tikslą remia ES galios Prancūzija ir Vokietija, taip pat stambusis verslas, bet jį santūriai vertina nuo anglių priklausomos rytinės bloko narės.

ES lyderiai bandys dėl tikslo susitarti per viršūnių susitikimą spalio mėnesį, o vėliau jam turės pritarti Europos Parlamentas, kur dauguma europarlamentarų nori ambicingesnio plano.

U. von der Leyen sakė, kad 30 proc. 750 mlrd. eurų plano išlaidų bus skirta klimatui palankiems projektams, finansuojant vadinamosiomis žaliosiomis obligacijomis.

Šaltinis: AFP-BNS

Ž. Borelis: ES šalių URM vadovai nesutarė dėl sankcijų Minskui, klausimą svarstys EVT

Rugsėjo 21 d. Europos Sąjungos šalių užsienio reikalų ministrams nepavykus priimti sprendimo dėl sankcijų Baltarusijai, šį klausimą svarstys vėliau susirinkianti Europos Vadovų Taryba, informavo Bendrijos diplomatijos vadovas Žosepas Borelis (Josep Borell).

„Ministrai aptarė sankcijas [Baltarusijos atžvilgiu]. Ir nors esama aiškaus noro pasiskelbti šias sankcijas, to padaryti buvo neįmanoma, nes reikia vienbalsio pritarimo, o to pasiekti šiandien nepavyko“, – per spaudos konferenciją sakė Ž. Borelis.

„Šį klausimą svarstys valstybių ir vyriausybių vadovai Europos Vadovų Taryboje vėliau šią savaitę“, – pridūrė jis ir pažadėjo padaryti viską, kas įmanoma, kad sankcijos būtų patvirtintos.

„Ant kortos – ES prestižas“, – teigė J. Borrellis.

Jis nurodė, kad per rugsėjo 20 d. susitikimą „viena šalis neprisidėjo prie konsensuso“.

Naujienų agentūra „Bloomberg“ pranešė, kad Kipro atstovai perspėjo savo kolegas iš ES, jog nepritars pasiūlymams įvesti sankcijas Baltarusijos pareigūnams, jei

blokas nesutiks įvesti apribojimų Turkijai dėl išteklų žvalgymo darbų Viduržemio jūros rytinėje dalyje.

Baltarusijoje jau daugiau kaip mėnesį vyksta beprecedenčiai protestai dėl rugpjūčio 9-ąją įvykusių prezidento rinkimų, kurių laimėtoju buvo paskelbtas Aliaksandras Lukašenka, vadovaujantis šaliai nuo 1994 metų. Opozicija ir Vakarų šalys šiuos rinkimus laiko suklustotais.

J. Borrellis taip pat sakė, kad visų ES šalių URM vadovai laiko šiuos rinkimus sufalsifikuotais ir nepripažįsta jų rezultatų. ■

ES pasirašė susitarimą, kuriuo užsitikrina iki 300 mln. COVID-19 vakcinų dozių

Europos Sąjunga pasirašė kontraktą su farmacijos įmonėmis „Sanofi“ ir „GlaxoSmithKline“ (GSK) dėl dar vienos vakcinų siuntos. Šiuo susitarimu ES užsitikrina iki 300 mln. potencialios COVID-19 vakcinų dozių, pranešė Europos Komisija (EK). Tai jau antras kontraktas dėl vakcinų, kurį ES pasirašė 27 valstybių narių vardu.

COVID-19 vakcinų dozes šalims žadama išdalyti pagal poreikį ir bendrą gy-

ventojų skaičių, valstybės taip pat galės nuspręsti tam tikrą dozių kiekį skirti ES nepriklausančioms šalims.

„Kai kuriose šalyse Europoje po vasaros vėl plintant koronavirusui, saugi ir efektyvi vakcina mums reikalinga labiau nei bet kada, kad įveiktume pandemiją ir gniuždančias jos pasekmes ekonomikai bei visuomenei“, – penktadienį paskelbė EK pirmininkė Ursula von der Leyen.

EK šiuo metu taip pat derasi su kitais gamintojais, įskaitant tokias įmones kaip „Johnson and Johnson“, „Curevac“, „Moderna“ ir „BioNTech“. Kiek anksčiau ES jau pasirašė kontraktą „AstraZeneca“ įmone.

Lietuva su kitomis Europos Sąjungos valstybėmis dalyvaus įsigyjant visas septynias kuriamas COVID-19 vakcinas, dėl kurių derasi Europos Komisija, nusprendė Vyriausybė. ■

Europos Parlamento pirmininko Deivido Sasolio kvietimu Svetlana Cichanouskaja rugsėjo 19 - 20 dienomis lankėsi Briuselyje, kur įvyko susitikimai su ES Užsienio ir Saugumo reikalų Igaliojimų Ž. Boreliu ir visa Užsienio Reikalų Taryba (visų šalių narių Užsienio reikalų ministrais), taip pat susitikimas su EP Pirmininku David Sassoli.

Ji taip pat dalyvavo diskusijoje EP AFET komitete, susitiko su Europos Komisijos atstovais, bendravo su Briuselyje akredituota tarptautine žiniasklaida, dalyvavo neformaliuose pokalbiuose Parlamente ir Lietuvos Atstovybėje - visa tai buvo tikras prezidentinis vizitas.

„Nuoširdumas, žmogiškas paprastumas ir savigarba, tikras rūpestis Baltarusijos ir jos žmonių likimu – visa tai yra Svetlana Tsyhanouska. Didžiulis kontrastas lyginant su praeitos savaitės matytais vaizdais iš vasalo Lukašenkos ir šeimininko Putino susitikimo Sočyje“, - komentavo EP narys Andrius Kubilius.

Jis pažymėjo, kad Europos Parlamentas tampa svarbia vieta, kur realūs paramos demokratinei Baltarusijai žingsniai gali būti pradėti įgyvendinti artimiausiu metu ir greičiau nei kitose ES institucijose.

„Vienas iš tokių žingsnių ir buvo Svetlanos Cichanouskajos vizitas Briuselyje. Per šias dienas taip pat tarėmės ir dėl kitų žingsnių: kaip Europos Parlamentas galėtų prisidėti prie tarptautinio OMON nusikaltimų tyrimo ir kaip ne tik greičiau įgyvendinti sankcijas 30-iai svarstomų aukšto rango asmenų (įskaitant Lukašenką), bet ir išplėsti sankcionuojamų

asmenų sąrašą, įtraukiant į jį šimtus ir tūkstančius OMON ir kitų jėgos struktūrų pareigūnų, kurie tuos nusikaltimus vis dar daro. Taip pat svarstėme, kaip sukurti aukšto lygmens misiją, kokia buvo Kwasniewski/Cox misija Ukrainai, Europos Parlamento įsteigta 2012 metais, ir kaip įkurti demokratinės Baltarusijos informacinę atstovybę Briuselyje. Galiausiai svarstėme ir tai, kaip artimiausiu metu, kokiais konkrečiais ES veiksmais bus realizuojama Europos Parlamento patvirtinta nuostata, kad po lapkričio 5 d. Lukašenka nebebus pripažįstamas Prezidentu“, – sakė europarlamentaras.

Kalbėdamas AFET komiteto posėdyje jis pabrėžė, kad šiomis dienomis Europos kontinente nėra svarbesnių geopolitinių reiškinių, nei demokratijos revoliucija Baltarusijoje. Ir tai, kad ES nuo pareiškimų turi pereiti prie konkrečių veiksmų, remiant šią revoliuciją. Anot A. Kubiliaus, Europos Parlamentas turi imtis lyderystės.

Baltarusijos žmonės įkvėpė tarptautinę bendruomenę patikėti, kad demokratijos revoliucija Baltarusijoje gali įvykti. Ateina metas, kai tarptautinė bendruomenė turi įkvėpti Baltarusijos žmonėms viltį, kad jie nėra užmiršti ir kad jiems tikrai pavyks. ■

Išrinktoji Baltarusijos prezidentė S. Cichanouskaja Briuselyje susitiko su EP vadovybe

Europos Parlamentas rezoliucija pripažino S. Cichanouskają išrinktąja Baltarusijos prezidente ir pareikalavo laisvų ir sąžiningų rinkimų šalyje

Rugsėjo 17 d. plenarinėje Europos Parlamento (EP) sesijoje didžiausia balsų dauguma (574 už, 37 – prieš ir 82 susilaikė) priimta rezoliucija, kuria atmetami rugpjūčio 9 d. Baltarusijoje įvykusių vadinamųjų prezidento rinkimų rezultatai, taip pat pareiškama, kad EP nepripažins Aliksandro Lukašenkos Baltarusijos prezidentu pasibaigus jo dabatinei kadencijai.

Prie rezoliucijos teksto prisidėję ir už rezoliuciją balsavę EP nariai Andrius Kubilius ir Rasa Juknevičienė pažymi, kad šiuo svarbiu dokumentu EP pripažįsta, jog daugumos Baltarusijos žmonių nuomone, Svitlana Cichanouskaja yra prezidento rinkimų nugalėtoja ir Baltarusijos išrinktoji prezidentė.

„EP ragina kuo greičiau surengti naujus laisvus ir sąžiningus rinkimus Baltarusijoje, kurie vyktų su tarptautiniais stebėtojais ir pagal tarptautinius standartus, taip pat pripažįsta Koordinacinės tarybos, kaip laikinos žmonių, kurie reikalauja de-

mokratinų pokyčių Baltarusijoje, atstovybės, atvirą visiems politiniams ir socialiniams suinteresuotiesiems subjektams, statusą“, – teigia EP nariai.

Pasak jų, šia rezoliucija taip pat nepripažįstama A. Lukašenkos teisė dėl ko nors derėtis su Rusijos prezidentu V. Putinu.

„A. Lukašenka neturi politinių ar moralinių įgaliojimų Baltarusijos vardu užmegzti kokius nors tolesnius sutartinius santykius, be kita ko, su Rusijos valdžios institucijomis, kurie galėtų kelti grėsmę Baltarusijos suverenitetui ir teritoriniam vientisumui“, – rašoma dokumente.

Europos Parlamentas taip pat reikalauja Magnitskio tipo sankcijų mechanizmo: ES Taryba raginama nedelsiant sukurti visapusišką, veiksmingą ir savalaikį ES masto ribojamųjų priemonių mechanizmą, pagal kurį būtų galima taikyti priemones bet kokiems asmenims, valstybiniams ir nevalstybiniams subjektams bei kitiems subjektams, atsakingiems už

sunkius žmogaus teisių pažeidimus arba su jais susijusiems. Be to, europarlamentarai reikalauja išplėsti sankcijų sąrašą įtraukiantį jį visus Baltarusijos rinkimų klastojimo, smurto ir represijų veiksmų vykdytojus Baltarusijoje, daug aukšto ir vidutinio rango pareigūnų, taip pat verslininkų, kurie, remia režimą arba atleidžia savo darbuotojus už dalyvavimą streikuose.

Rezoliucijoje pažymima, kad EP ragina atlikti nepriklausomą ir veiksmingą tarptautinę OMON ir kitų Baltarusijos valdžios institucijų nusikaltimų, susijusių Aliksandro Taraikouskio, Aliksandro Vichoro, Arciomo Parukovo, Henadzio Šutavo ir Kanstantino Šyšmakovo mirtimis, tyrimą. Europos Parlamentas yra pasiruošęs prisidėti prie tokio tarptautinio tyrimo realizavimo.

„Šiuo dokumentu taip pat reikalaujama sustabdyti bet kokią ES paramos teikimą Baltarusijai per A. Lukašenkos administraciją, raginama parengti Maršalo ►

planą demokratinei Baltarusijai“, – teigia EP nariai. Taip pat yra raginama, kad Europos Sąjunga ir toliau tęstų baltarusiško Europos Humanitarinio universiteto, veikiančio Vilniuje, finansavimą.

Be to, į rezoliuciją įtraukta nuostata, kuria siūloma ir toliau finansuoti Lietuvoje veikiančią Europos humanitarinę universitetą.

Dokumentu reikalaujama „nedelsiant paleisti sulaikytus Koordinavimo tarybos narius Liliją Ulasavą, Maksimą Znaka, Siarhejū Dyleuskį ir Maryją Ka-

lesnikavą“, „kuo griežčiausiai smerkiamos Baltarusijos valdžios institucijos už smurtines represijas prieš taikius protestus už teisingumą, laisvę ir demokratiją po apgaulingų rugpjūčio 9-osios prezidento rinkimų; raginama nedelsiant nutraukti smurtą, nedelsiant ir besąlygiškai paleisti visus prieš vadinamuosius rugpjūčio 9-osios rinkimus ir po jų sulaikytus asmenis ir panaikinti visus jiems iškeltus kaltinimus dėl politinių priežasčių, įskaitant visus asmenis, sulaikytus už dalyvavimą protestuose prieš rinkimų rezultatus arba prieš valdžios institucijų

naudojamą smurtą arba už paramą šiems protestams“.

Europarlamentarai smerkia Rusijos Federacijos hibridinį kišimąsi Baltarusijoje, pirmiausia vadinamųjų žiniasklaidos ekspertų delegavimą į Baltarusijos valstybinės žiniasklaidos priemones ir patarėjų delegavimą į karines ir teisėsaugos tarnybas, ir ragina Rusijos Federacijos vyriausybę nutraukti bet kokią slaptą ar atvirą kišimąsi į Baltarusijos vidaus procesus; primygtinai ragina Rusijos Federaciją gerbti tarptautinę teisę ir Baltarusijos suverenitetą. ■

EP nariai paragino Europos Sąjungą imtis konkrečių veiksmų dėl Baltarusijos bei keisti savo politiką

Europos Parlamento (EP) plenarinėje sesijoje vykusioje diskusijoje dėl situacijos Baltarusijoje EP narys, Europos liaudies frakcijos delegacijos Lietuvoje pirmininkas Andrius Kubilius pakvietė Europos Sąjungą ne tik išreikšti solidarumą ir susirūpinimą dėl įvykių Baltarusijoje, bet ir imtis konkrečių veiksmų, kuriuos įgyvendinant lyderystės turėtų imtis Europos Parlamentas.

„Ką mes turime padaryti? Mes turime pripažinti Svatlaną Cichanouską ir Koordinacinę tarybą legitimiais Baltarusijos žmonių atstovais ir pakviesti juos į Europos Parlamentą; paskelbti A. Lukašenką kriminaliniu uzurpatoriumi, jei jis nepasitrauks tuomet, kai baigsis jo įgaliojimai; pradėti tarptautinį OMON nusikaltimų tyrimą ir pareikalauti, kad visi, dalyvaujantys OMON pogromuose, būtų įtraukti į ES sankcijų sąrašą“, – pažymėjo A. Kubilius.

Jis taip pat paragino ruošti ES Maršalo planą, kuriuo būtų suteikiama parama demokratinei Baltarusijai bei suteikti A. Sacharovo premiją drąsiems Baltarusijos vyrams ir moterims.

Pasak A. Kubiliaus, „mes palaikome Baltarusijos žmones“, dauguma jų nori

A. Lukašenkos pasitraukimo, tačiau jį palaiko Rusijos prezidentas V. Putinas, todėl A. Lukašenka ir toliau tęsia smurtą prieš savo žmones.

Diskusijoje taip pat pasisakiusi EP narė R. Juknevičienė teigė, kad „baltarusiai nepasiduos, jie yra Europos herojai, kadangi kovoja už europietišką gyvenimo būdą, žmogaus teises ir demokratiją“.

„Baltarusiai gali pakeisti Europos žemyną, nes jie gali pakeisti ne tik Baltarusiją, bet ir Rusiją. Štai kodėl Putinas bijo revoliucijos Baltarusijoje ir palaiko kruviną diktatorių Lukašenką“, – sakė ji.

EP narė pakvietė ES šalis nares iš esmės pakeisti savo politiką ir prioritetą teikti ne Rusijai, o Ukrainai, Sakartvelui, Moldovai ir Baltarusijai.

„Tai vienintelis būdas padėti Rusijai pasikeisti ir tapti europietiška ES kaimyne, bei nustoti būti valstybe, naudojančia cheminius ginklus prieš Kremliaus kritikus“, – kalbėjo R. Juknevičienė.

Be to, ji pasiūlė A. Sacharovo premiją skirti išrinktai prezidentei S. Cichanouskajai bei palinkėjo ES būti drąsia. ■

EP narė R. Juknevičienė paragino Vokietiją pasitraukti iš „Nord Stream II“ projekto

Europos Parlamento narė Rasa Juknevičienė rugsėjo 15 d. Briuselyje vykstančioje plenarinės sesijos diskusijoje dėl situacijos Rusijoje pareiškė, kad Vokietija turi pasitraukti iš Nord Stream II projekto, kadangi Kremlius režimas, gaudamas pinigus už dujas, gali kurti karinius cheminius ginklus kaip „Novičok“ ir finansuoti tokias operacijas, kaip Rusijos opozicijos lyderio Aleksejaus Navalno apnuodijimas.

„Vokietija suvaidino reikšmingą vaidmenį priimdama A. Navalną į saugią aplinką, išgelbėdama jo gyvybę ir nustatydamas, kad tai iš tiesų buvo cheminio ginklo ataka. Tačiau Vokietija turi žengti ir kitą svarbų žingsnį – pasitraukti iš Nord Stream

II projekto. Kodėl? Kadangi už dujas gaunamais pinigais Kremlius režimas gali kurti tokius cheminius ginklus kaip Novichok ir finansuoti tokias operacijas kaip Aleksejaus Navalno apnuodijimas“, – sakė EP narė R. Juknevičienė.

Ji pabrėžė, kad ES valstybės negali būti bendrininkės.

„Putinas yra kaltas dėl šio apnuodijimo ir eilės kitų žmogžudysčių. Negalima pasitikėti Rusijos valdžios institucijų vykdomu tyrimu“, – teigė europarlamentarė.

R. Juknevičienė pažymėjo, kad Europos Sąjunga turi vadovauti iniciatyvai dėl A. Navalno apnuodijimo tarptautinio tyrimo ir dėl Rusijos atliktų tarptautinių įsi-

pareigojimų pažeidimų naudojant karinį cheminį ginklą.

Tarptautinė bendrija ragina Rusiją atlikti skaidrų tyrimą ir grasina priešingu atveju skelbti sankcijas, tačiau šalis baudžiamojo tyrimo nepradėjo.

Įtariama, kad Rusijos opozicijos lyderis A. Navalnas praėjusį mėnesį buvo apnuodytas Rusijos Tomsko oro uoste.

Lėktuvui skubiai nutūpus A. Navalnas buvo nugabentas į Omsko miesto ligoninę, o vėliau pervežtas į Berlyno kliniką, kur gydytojai nustatė, kad jis buvo apnuodytas nuodais iš nervus paralyžiuojančių medžiagų grupės „Novičok“. ■

VOX POPULI KAIP VERTINATE EUROPOS PARLAMENTE PRIIMTAS REZOLIUCIJAS?

Saulius Vaičiūnas Labai gerai, kad šis klausimas keliamas viešai iš aukštos tribūnos, nes atrodo, kad LT oficialūs aukščiausi asmenys vengia tai daryti lyg bijodami pakenkti Vokietijai, konkrečiai Merkel

Saulis Mituvis Na, Vokietija su Nord Stream ir kt. bendra veikla su Rusija yra pagrindinis Putino valdžios garantas

Silvija Laurenčikaitė Labai gerai, kad Europos parlamentas (EP) priėmė šią rezoliuciją. Tai pirmasis toks rimtas dokumentas EP aiškiai atsakęs į diktatoriaus A. Lukašenkos veiksmus prieš savo tautą. EP šioje rezoliucijoje įvertino ir Rusijos, Kremlius, kriminalinius – teroristinius veiksmus opozicijos lyderio A. Navalno ir kitų opozicionierių atžvilgiu. Kitas dalykas, kad diktatoriška ir teroristinė (kriminalinė) tradicija yra gaj, gyvuoja iki šiol Rusijos politinėje aplinkoje, Kremliuje. (Apie tai buvo kelios laidos ir SVOBODA radijuje). Dėl to kyla abejonių dėl mūsų, Lietuvos politinių veikėjų ir rašytojų, S. Nėries ir P. Cvirkos, tragiško likimo.

Liudas Mažylis. Baltarusija jau kitokia. Ką į tai Europa?

Kiek daugiau nei per mėnesį Europos kontinente radosi nauja (ne kita, bet nuo šiol visiškai kitokia) valstybė. Jeigu prieš rugpjūčio 9-osios rinkimus Baltarusijos žmonės buvo linkę savąjį autokratinį vadą gana atlaidžiai šaukti „batka“, tai dabar jau jo paveikslas tiks nebent neklusniems vaikams gąsdinti. Juk, šiaip ar taip, tas asmuo buvo visuomenės toleruojamas. Vis dėlto 26 metus galiojo – koks bebūtų – visuomenės sutarimas, kad tą „batką“ tenka bent jau kantriai kęsti.

O nuo šiol bus kitaip. Dori baltarusiai nenorės nė prisiminti, kad šitiek metų į to asmens išsidirbinėjimus žiūrėjo atlaidžiai ar nuolaidžiai. Beje, „A“ lemia „B“. Tasai „vakar“ ir iš tikrųjų buvo prieš kiek daugiau nei mėnesį, o ne pernai. Persilaužimas įvyko staiga, per keliasdešimt valandų. Save gerbiančiam žmogui bangu atpažinti save vakarykštį – patiklų, apgaudinėjamą. Verčiau jis oriai pasitiks smūgius ir patyčias. Tik jau niekada nebesileis kvailinamas. Iki rinkimų „batka“ dar galėjo atrodyti „nusibodęs senis“. Dabar – pabaisa, suorganizavęs tautai „bespredielą“. Kaip kitaip, jei ne „zonos“ žargonu galima įvardinti pasibaisėtinus jėgos struktūrų veiksmus prieš niekuo nekaltus, taikius žmones?

Manau, didelė jo klaida buvo tikėjimas, kad galima užgniaužti modernias ryšių priemones ir kad jėgos struktūros veiks „tamsiame maiše“. Buvo blokuojami socialiniai tinklai, trikdomas interneto ryšys. Tačiau protestų banga nenumaldomai sklido iš Minsko po visą valstybės teritoriją. Ir vis dar sklinda. Protestai atskleidė, kokia ryžtinga gali būti baltarusių tauta,

☞ Protestai atskleidė, kokia ryžtinga gali būti baltarusių tauta, kokią drąsą demonstruoja vyrai ir moterys, įvairaus amžiaus žmonės...

kokią drąsą demonstruoja vyrai ir moterys, įvairaus amžiaus žmonės...

Kitas „batkos“ pasitikėjimo savimi bruožas – jog pavyks izoliuoti opoziciją. O pats „opozicijos“ terminas pasirodė neveiksmus. Opozicija – dabar jau visi, visa tauta. Teko paskelbti tautai karą... Su smurtu prieš savus. Nebepakanka izoliuoti kelio-lika ar keliasdešimt aktyviausių opozicijos veikėjų: tenka grūsti į kalėjimus ir laikinas sulaikymo vietas tūkstančiais. Ne viskas matuojama skaičiais. Brutumas, pavyzdžiui, neįvertinamas skaičiais. Žmonių, kaip tautos, drąsa ir ryžtas taip pat nėra matuojamas vienetais. Mes išgyvename istorinius įvykius, jie neseni, o Baltarusijos istorija sena, o tie laisvėjimo procesai, kuriuos mes stebime, – unikalūs ir istoriniai.

Taigi Baltarusija pasikeitė. Privalome ir mes keisti toną. Pastaruosius įvykius Baltarusijoje Lietuvos žmonės turi su kuo palyginti. Sąjūdžio laikai, išėjimas į gatves

siekiant demokratijos ir laisvės, dainuojanti revoliucija. Sausio 13-osios naktį mus traiškė tankais, bet tai buvo aiškiai SVETIMI tankai. Lietuviai kaip niekas kitas supranta baltarusius, todėl stojome į „Laivės kelią“ ir kitas palaikymo akcijas, kaip kadaise į „Baltijos kelią“.

Taip, visais minėtais atvejais toji brutali jėga – vis ta pati. Ir vis dėlto tie istoriniai pavyzdžiai tik iš dalies tetinka šių dienų situacijai apibūdinti. Baltarusijos žmonių ryžtas neturi analogų. MES veikėms prieš brutalią, bet svetimą jėgą. O koks turėtų būti siaubas ir įsiūtis, kai prieš tave veikia tie, apie kuriuos dar vakar galvojai, kad jie tave gina ir saugo? Mes to nesam patyrę.

Visgi, nuo rugpjūčio 9 dienos Europa, Baltarusija ir pasaulis negauna atsakymų į kai kuriuos paprasčiausius klausimus, į kuriuos atsakyti būtina. Pavyzdžiui. Koks suimtųjų politinių kalinių liki- ▶

mas? Kokia žiniasklaidos laisvės perspektyva šioj šalyje? Ar, kalėjimo žargonu tariant, „patamsiais“ nesitęsia elementarus susidorojimas? „Išsik, Saša“, skanduoja tūkstantinės minios pačioje Baltarusijoje. Minios į Lukašenką kreipiasi ne kaip į kraugerį, o kaip į paprastą vaikną, kuris tiesiog „užsibuvo“. O pats „Saša“ veikia įprastu sau stiliumi. Aikštėse šviesu ir svaigina laisvės dvasia. O kas vyksta kamery prietemoje?

Kaip čia neprisiminsi „ankstyvojo“ Sąjūdžio lozungų? O jie buvo lakoniški: „Viešumas. Demokratija. Suverenitetas“. Ir jie buvo tikrai turiningi.

Ką šiandien turime kaimyninėje valstybėje? „Viešumas“ – o gal tik jo iliuzija? Visi prisimename sovietinių jėgos tarnybų siautėjimą Lietuvos laisvės lygos mitingę 1988-ųjų rugsėjį. Metodai 2020-aisiais – visiškai tie patys.

„Demokratija“? Nei viena Europos Sąjungos valstybė nelaiko rinkimų legitimais, o „Saša“ valdo kaip valdęs.

Gera pamenu iššūkius, su kuriais Lietuva susidūrė anais laikais. Buvo „sąjunginio pavaldumo įmonių“ problema. „Sąjunga“ egzistavo tada, yra ir dabar. Rusijos ir Baltarusijos sąjunga. Glaudi ir numatomai vis glaudėjanti, turinti visiškai rimtas institucijas. O Astravo atominė – ar ji nėra panaši į to meto „sąjunginio pavaldumo įmonę“, lygiai kaip ir kitos stambios valstybinės įmonės, pilnai integruotos į Rusijos ekonomiką?

„Suverenitetas“? Anuomet mums Kauno Sąjūdyje Gorbačiovo planai atrodė skaidrūs it krištolas: suvereni Lietuva po demokratiškų rinkimų pasiprašo į „atnaujintą sąjungą“, o Europos lyderiai ploja rankomis. Dabar Baltarusija YRA galio-

jančioje sąjungoje su Rusija, todėl nieko net nereikia „naujinti“.

Į mane kreipiasi kaip į Europos Parlamento narį: darykit ką nors! Galiu garantuoti: absoliuti Europos Parlamento narių dauguma – Baltarusijos žmonių pusėje. Kam gi buvo neaišku, kad tai – ne rinkimai, o tik farsas?

Kaip reaguoja Europa?

Europos institucijos pasiuntė visus įmanomus signalus faktiniam Baltarusijos vadovui. Griežti pareiškimai išsakyti ir Europos Parlamente. O plenarinės sesijos metu, rugsėjo 17 dieną, balsų dauguma priėmė rezoliuciją dėl situacijos Baltarusijoje. Rezoliucija mes, Europos Parlamento nariai, pareiškėme, kad nepripažįstame Aliaksandro Lukašenkos Baltarusijos prezidentu pasibaigus jo dabartinei kadencijai, smerkiame Rusijos Federacijos hibridinį kišimąsi į įvykius Baltarusijoje, palaikome ESBO iniciatyvą ieškant dialogo šalies viduje ir organizuojant naujus rinkimus, raginame ES Tarybą nedelsiant sukurti visapusišką, veiksmingą ir savalaikį ES masto ribojamųjų priemonių mechanizmą visiems, kurie vykdo sunkius žmogaus teisių pažeidimus ar yra susiję su jais. Rezoliucija skatiname kitas ES institucijas teikti pagalbą Baltarusijos demokratinei opozicijai, įskaitant Svatlanos Cichanouskajos vadovaujamą Koordinavimo tarybą. Taip pat raginame ES valstybes nares supaprastinti ir paspartinti humanitarinio koridoriaus sukūrimą ir vizų išdavimo procedūrą baltarusių žmonėms bėgantiems nuo režimo, o ES – skirti realią finansinę pagalbą tautai.

Prezidento rinkimų rezultatus suklustais vieningai pripažino ir Europos Vadovų Taryba. ES vyriausiasis įgaliotinis

Prezidento rinkimų rezultatus suklustais vieningai pripažino ir Europos Vadovų Taryba. ES vyriausiasis įgaliotinis užsienio reikalams J. Borrell aiškiai išdėstė, kad rinkimai laikomi nesąžiningais, o Lukašenka nepripažįstamas teisėtu Baltarusijos prezidentu.

užsienio reikalams J. Borrell aiškiai išdėstė, kad rinkimai laikomi nesąžiningais, o Lukašenka nepripažįstamas teisėtu Baltarusijos prezidentu. EK pirmininkė Ursula von der Leyen taip pat išsakė poziciją, kad ES yra Baltarusijos žmonių pusėje, o režimą sugėdino. ES sankcijos Lukašenkos „aparatu“ yra rengiamos. Tikėkimės, kad šios ES priemonės dėl Rusijos aktyvaus kišimosi į Baltarusijos reikalus nebus tiesiog ignoruojamos.

Bet kuriuo atveju, visiems mums, neabejingiems dabartiniams įvykiams Baltarusijoje, teks dar ilgai būti susitelkus, nes kol kas Baltarusiją savo rankose bandantis išlaikyti A. Lukašenka nėra linkęs leisti į bet kokias kalbas dėl derybų su opozicija ar protestuojančiais piliečiais. Visgi, tik laiko klausimas, kada diktatorius bus priverstas nusileisti – tam tereikia tam tikrų priemonių ir reikiamo spaudimo.

Diktatorius eis į kalbas, kai visų pirma patirs spaudimą savo valstybės viduje. Mano nuomone, ES institucijos turėtų besąlygiškai pareikalauti pripažinti, kad rinkimai yra negaliojantys, kad dėl šito nebus deramasi. Nebus deramasi ir dėl politinių kalinių paleidimo – tai turi būti išankstinė sąlyga, o jų kankintojų nusi kaltimus privalu ištirti ir įvertinti tarptautiniu mastu. Europos išorės veiksmų tarnyba turi besąlygiškai reikalauti naujų laisvų rinkimų.

Ir Lietuvai, ir visai Europai reikės daug išmanumo ir kantrybės, tikslių veiksmų dramatiškai kintančioje geopolitinėje mūsų regiono situacijoje. Bet visais atvejais mes turime palaikyti baltarusių tautos demokratinius siekius. ■

R. Juknevičienė tapo didžiausios parlamentinės frakcijos narių EP komitete kovai su dezinformacija koordinatoriaus pavaduotoja

Europos Parlamento (EP) narė Rasa Juknevičienė išrinkta į specialųjį EP komitetą dėl užsienio kišimosi į demokratinį ES procesus, įskaitant dezinformaciją deleguotų Europos liaudies frakcijos narių koordinatoriaus pavaduotoja.

Koordinatoriai nuo politinių grupių ne tik koordinuoja narių komitete darbą, bet ir formuluoja esmines nuostatas šioje srityje.

„Komitete nagrinėsime jautrius klausimus, tad reikės daug konsiliumų ne tik

tarpusavyje, bet ir su kitomis politinėmis grupėmis“, – sakė R. Juknevičienė.

Europos liaudies partijos politinė grupė tvirtai remia Europos Sąjungos pastangas kovoje su dezinformacija.

Šiam specialiajam komitetui pavesta nuodugnai išnagrinėti, ar dėl užsienio kišimosi galėjo būti pažeistos arba apeitos esminės demokratinės rinkimų taisyklės. Komitetas turės pasiūlyti sritis, kuriose reikia naujų ES teisės aktų arba kitokių

(ne teisėkūros) priemonių, pavyzdžiui, bendradarbiavimo su socialinėmis medijomis, taip pat pasiūlyti suderintus ES lygmens veiksmus, skirtus kovoti su hibridinėmis grėsmėmis, atremti informacines atakas ir strateginę komunikaciją iš pakenkti siekiančių ES nepriklausančių šalių.

Specialusis komitetas turės dvylikos mėnesių kadenciją, kurią bus galima pratęsti. Komitetą sudaro 33 EP nariai. ■

A. Kubilius Europos Parlamente paskirtas nuolatinio pranešėju Rusijos klausimais

Europos Parlamento narys Andrius Kubilius parlamentinio Užsienio reikalų komiteto (AFET) sprendimu tapo nuolatinio pranešėju Rusijos klausimais. EP Nuolatinių pranešėjų statusas yra ypatingas tuo, kad europarlamentarai, paskirti tokioms pareigoms, visos kadencijos laikotarpiui tampa atsakingais už Europos Parlamento pozicijos formulavimą paskirtoje tematikoje.

Europarlamentaras A. Kubilius, tapęs Nuolatinio pranešėju Rusijos klausimais, formuluos Europos Parlamento poziciją ir požiūrį į tai, kas vyksta Rusijoje, taip pat rengs pranešimus, rezoliucijas, specialius klausymus, skirtus Rusijos reikalams.

Iki šiol Europos Sąjungos Rytų Partnerystės politika yra viena iš svarbiausių temų Europos Parlamente, kurioje dirba A. Kubilius. Europarlamentaras vadovauja EURONEST Parlamentinei Asamblėjai, kurios svarbiausia veiklos sritis – permainos Rytų Partnerystės šalyse, taip pat

ir Baltarusijoje. Rytų Partnerystės šalys (Baltarusija, Ukraina, Moldova, Sakartvelas, Armėnija, Azerbaidžianas) yra geopolitiškai svarbi Europos kontinento dalis, įsiterpusi tarp Europos Sąjungos ir Rusijos. Pasak EP nario, jam politinių atsakomybių Europos Parlamente išsiplėtimas ir į Rusiją yra natūralus, tačiau šiek tiek netikėtas.

„Mano kritiškas požiūris į Kremliaus režimą yra seniai susiformavęs ir nesikeičiantis. Jo neslepiu ir Europos Parlamente – dar praėjusiais metais savo aktyvią veiklą pradėjo mano inicijuotas neformalus „Europietiškos Rusijos draugų forumas“, kuriame kartu su Rusijos opozicijos atstovais bei ekspertais diskutuodavome, kada ir kaip ir Rusijoje prasidės tokios permainos, kokios dabar vyksta Baltarusijoje“, – sako A. Kubilius.

„Iki šiol atrodė, kad „senoji Europa“ į Rusiją turi kitokį požiūrį nei mes, „naujoji Europa“. Todėl buvau maloniai nu-

stebintas, kai Europos liaudies partijos (ELP) frakcijos vadovybė pasiūlė man eiti tokias svarbias ir atsakingas pareigas, susijusias su Rusijos reikalais, – teigia A. Kubilius. – Rusija, kaip žinome, yra šalis, kuri „nuobodžiauti“ niekada neleidžia: vien tik pastaruoju metu – nuo Aleksejaus Navalno apnuodijimo iki nesustojančių protestų Chabarovske. Mano įsitikinimu, Europos Sąjunga privalo turėti žymiai aiškesnę geopolitinę strategiją dėl Rusijos, kurioje „baltarusiškos permainos“ gali prasidėti taip pat staiga ir netikėtai, kaip kad prasidėjo ir pačioje Baltarusijoje. Tokios strategijos ir sieksime“.

Jau antradienį A. Kubiliaus siūlymu Europos Parlamento Užsienio reikalų komiteto (AFET) posėdyje buvo išklausyta informacija apie galimybes atlikti objektyvų tarptautinį Rusijos opozicijos lyderio A. Navalno apnuodijimo istorijos tyrimą. Sutarta, kad viename iš artimiausių komiteto posėdžių šie svarstymai bus pratęsti. ■

Liudas Mažylis: „Sveikintina, kad sveikatos apsauga tampa ES prioritetu“

Rugsėjo 16 dieną Europos Komisijos (EK) pirmininkė Ursula von der Leyen savo pirmos metinės kalbos metu pristatydamą situaciją Europos Sąjungoje kaip vieną svarbiausių prioritetų ir naujovių pristatė „Europos sveikatos sąjungos“ idėją. Profesoriaus teigimu, ši iniciatyva būtų labai realus žingsnis link bendro ir koordinuoto ES sveikatos krizių valdymo. „Būtent COVID-19 pandemijos pradžioje matėme, kad kiekviena ES valstybė narė taikė skirtingus epidemiologinius metodus – kai kur tai pasiteisino, kai kur nacionalinės sveikatos sistemos tikrai susidūrė su dideliais sunkumais. Aš taip pat dar pavasarį pasisakiau, kad pandemija turėtų tapti paskata Europos Sąjungai sukurti tvary, veiksmingą ir koordinuotą bendrą sveikatos apsaugos mechanizmą.“, – teigia Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto narys prof. Liudas Mažylis.

„Minėjote, kad pandemija tarsi atskleidė, kad Europos Sąjungai reikia pokyčių, tam, kad būtų labiau koordinuota sveikatos apsaugos sistema? Kokie tie realūs pokyčiai gali būti?“

Per pastaruosius mėnesius pastebėjau ir kitką: į pandemiją bei į jos suvaldymo priemones politikai reaguoja ir savo veiksmus projektuoja nevienodai. Man smagu pritarti tiems, kuriems visų pirma svarbiausia yra žmogus. Atrodo, žmogus svarbu visiems, bet kai kuriems „žmogus“ netrunka tapti statistiniu vienetu jų politinėse biurokratinėse analizėse. Kitaip tariant – procento dedamoji. Ne kartą viešoje erdvėje girdėjome, kad svarbiausia – „išsaugoti sveikatos sistemą, ūkį, pajamas, BVP augimą...“ Gi už tų sistemų yra medicininis personalas, realūs žmonės... „Kažkas susirgo COVID-19? Nepasisaugoję turbut... Mes gi sakėm, kad saugotųsi... O ir senas jau... Gyveno, gyveno ir prisigyveno – pateko į rizikos grupę...“ – šios ir kitos mintys taip pat vis nuskambėdavo viešoje erdvėje. Taigi, esama dviejų nuomonių. Gal tai priklauso nuo tavo supančios aplinkos? Mano aplinkoje nuo

pat gimimo mane supo turbūt tik tas vienintelis požiūris, jog svarbiausia yra žmogus, jo sveikata, jo gyvybė. Džiaugiuosi ir dabar būdamas Europos liaudies partijos frakcijos Europos Parlamente nariu – ten irgi požiūris į politiką neatsiejamas nuo požiūrio į žmogų.

Būtent humanistinį požiūrį į žmogaus gyvybę ir sveikatą demonstruoja ir Europos Komisija. „Europos žmonės vis dar kenčia“ – būtent su tokia žinute EK pirmininkė Ursula von der Leyen ES padėties pristatymo metu pradėjo kalbėti apie „Europos sveikatos sąjungos“ kūrimą.

Kokie ES veiksmai bendroje sveikatos apsaugos srityje buvo iki šiol?

Pagal galiojančias sutartis, sveikatos politika išlieka – didžiąja dalimi – valstybių narių kompetencijoje. Įstojant į ES valstybės narės pritaria susitarimui sveikatos reikalus tvarkyti pačios. Taip buvo nuo pat Bendrijos įkūrimo. ES niekada sveikatos apsaugos nelaikė bendra prioritetine sritimi. Žinoma, būtini projektai būdavo įgyvendinami per įvairius fondus, bet visada už sveikatos paslaugų ir sveikatos priežiūros organizavimą bei teikimą yra atsakingos pačios ES valstybės. ES vaidmuo iki šiol yra tiesiog papildantis, siekiant bendrų tikslų, sutelkiant išteklius ar kovojant su pandemija, lėtinėmis ligomis.

Labai palaikau bendros ir koordinuotos „Europos sveikatos sąjungos“ kūrimą – tai realiai turėtų stiprinti pasirengimą krizėms bei pasaulinio masto sveikatos grėsmių valdymui. Gera ir tai, kad U. von der Leyen aiškiai akcentavo, kokios priemonės šiai bendrai sveikatos sąjungai įgyvendinti bus taikomos: EK sieks sustiprinti Europos vaistų agentūrą bei Europos ligų prevencijos ir kontrolės centrą. Štai ir EK pirmininkė pranešė apie naujos pažangių biomedicinos tyrimų ir plėtros agentūros steigimą, o kitais metais, Italijai pirmininkaujant „G20“, U. von der Leyen kartu su Italijos premjeru Giuseppe Conte žada rengti pasaulinį viršūnių susitikimą koronaviruso pandemijos patirtims ir pamokoms aptarti.

Dar šių metų gegužės pradžioje Europos Komisijai paskelbus atsigavimo fondą „Next Generation EU“, skirtą atsigauti iš koronaviruso krizės – viena fondo dalių skirta ir sveikatos apsaugos sistemai – 9,4 milijardo eurų 2021-2027 metais ES bus skirta medicinos programai „EU4Health“. Tai „Europos sveikatos sąjunga“ neabejotinai ir bus šios visos programos dalis.

Prakalbote apie vakciną nuo COVID-19. Kokių veiksmų ėmėsi ES šiuo klausimu?

Nuo pat pandemijos pradžios ES pasisakė už mokslinių tyrimų rėmimą vakcinai ►

nuo COVID-19 sukurti, rėmė juos finansškai. Šiuo klausimu taip pat trūko koordinuotų veiksmų – prasidėjo nuogastavimai, o kas, jei vakcina bus sukurta ne ES, o Kinijoje ar JAV? Kas užtikrins, kad ji pasieks Europą? Bet Europos Komisija vėl ėmėsi iniciatyvos ir gegužės pradžioje suorganizavo virtualią konferenciją, kuri buvo skirta vakcinų tolimesnių tyrimų užtikrinimui ir finansavimui. Remiantis Ursulos von der Leyn metine kalba apie ES padėtį, padedant pilietinei visuomenei, didžiajam dvidešimtukui, Pasaulio sveikatos organizacijai pavyko suburti 40 šalių ir bendrai su sutelktais 16 mlrd. EUR finansuoti mokslinius vakcinų, testavimo ir gydymo priemonių tyrimus. O geriausia žinia, kad šios lėšos prieinamos visam pasauliui. ES lyderystė, solidarumas ir suvokimas, kad tik vakcina padės išlipti iš pandemijos ilgalaikėje perspektyvoje ir yra reikalinga visiems, yra sveikintinas. Taip pat dar birželį Komisija pristatė ES vakcinų nuo COVID-19 strategiją. O joje yra viskas, kas realiai svarbu, kad vakcina pasiektų mus: potencialių vakcinų atrankos kriterijai, išankstinės pirkimo

sutartys pagal Skubios paramos priemonę, sąlygos, kaip greičiau organizuoti svarbius vakcinų įteisinimo ir paskirstymo procesus. EK jau yra pasiekusi preliminarūs susitarimus su šešių didžiausių potencialą turinčių vakcinų gamintojais.

O štai rugpjūčio pabaigoje Europos Komisija ir vakciną nuo koronaviruso kurianti įmonė „AstraZeneca“ sudarė sutartį dėl būsimo vaisto įsigijimo, Pagal šią sutartį valstybės narės galės įsigyti 300 mln. bendrovės „AstraZeneca“ vakcinų dozių. Taip pat numatyta galimybė papildomai įsigyti dar 100 mln. dozių. Vakcinų bus paskirstytos proporcingai, remiantis gyventojų skaičiumi. Lietuva irgi šiame susitarime dalyvauja ir numatomai gaus 1,8 mln. vakcinų dozių. Labai svarbu, kad valstybės narės irgi aktyviai veiktų. Kad aktyviai veiktų Lietuva, jei nenori patirti panašaus scenarijaus, kaip buvo su sveikatos apsaugos priemonėmis pandemijos pradžioje. Todėl svarbu aktyviai dalyvauti visose derybose, rodyti iniciatyvą, kad, kai turėsime vakciną, turėtume ją ir Lietuvoje.

Kokie sveikatos apsaugos klausimai šiuo metu taip pat svarbūs darbotvarkėje?

Visos iki šiol egzistavusios ligos nesibaigė ties pandemija. Visos jos svarbios. Man tik norėtusi pasidžiaugti, kad net ir šios krizės akivaizdoje ES nepamiršta savo prioritetų, kurie buvo įvardinti dar kadencijos pradžioje. Vienas jų – kova su vėžiu. Liepos mėnesį Europos Parlamente buvo įkurtas specialusis kovos su vėžiu komitetas, kurio nariu tapau ir aš. Jo kūrimą stipriai inicijavo ir mano atstovaujama Europos liaudies partijos frakcija Europos Parlamente. Tai svarbus žingsnis į priekį, nes Europai tikrai reikia dar nemažai nuveikti vėžio prevencijos, tyrimų ir kuo ankstesnio ligos diagnozavimo srityse. O ką jau kalbėti apie tai, kokius iššūkius nuo vėžio besigydančios ligonios patiria pandemijos metu, kai ligoninėse jų negali lankyti artimieji, kai kyla sveikatos apsaugos paslaugų sektoriaus prieinamumo iššūkių... Turime veikti, veikti europiniu mastu. ■

Liudas Mažylis: „Kovoje su nelegalia gyvūnų prekyba – privalomas europinis ženklavimas“

Rugšėjo pradžioje Lietuvą ėmė krėsti nelegalių gyvūnų veisimo skandalas – veisyklų tiek daug, sąmyšio nemažiau. Europos Parlamento narys prof. Liudas Mažylis dar šių metų vasarį plenarinės sesijos metu Briuselyje pasisakė PRIEŠ neteisėtą gyvūnų prekybą.

„Pirmojo pasaulinio karo metais šaunūs kareiviai Šveikas turėjo patikimą verslą – prekiaavo vogtais šunimis. Po šimto metų mes sumodernėjome, augintiniai perkami internetu, tik ne visada panaršoma dėl atsakomybės ir dėl rizikos“, – vaizdingai EP pasisakė L. Mažylis.

Jo teigimu, kalbant apie nelegalių gyvūnų veisimą ir prekybą svarbūs tampa du aspektai: pirmiausia – moralinis, antra – užkrečiamos ligos.

„Netinkamos sąlygos, kurias patiria nelegaliam veisimui laikomi gyvūnai, jų transportavimas tiesiog kelia siaubą. Net ir teisėtai įsigytas gyvūnėlis traktuojamas kaip prekė, o juk tai yra gyva būtybė“, – teigia profesorius. Pasak L. Mažylio, privalomas europinis kačių ir šunų ženklavimas būtų tam tikra išeitis, be to, įvairių lygių institucijoms, kurios žiūri į šį nelegalių verslą pro pirštus, turi būti griežtinamos sankcijos.

EP palaiko griežtus veiksmus gyvūnų dauginimo, o kaip išeitį kovoje su šia neteisėta veikla mato privalomą skiepimą ir mikroschemų gyvūnams įsiuvimą. „Europos lygmeniu mes paraginome iš tikrųjų griežtus veiksmus, ir aš griežtų veiksmų idėjos neatsisakau, ją toliau palaikau ir remiu. Idėja yra labai paprasta – gyvūnai turėtų būti registruojami, turėtų būti įsiuvas mikroschemos, tai liaudiškai paprastai vadinama čipavimu, na ir mes patys turime priimti atsakomybę prieš tuos globotinius, kuriuos priisiimame“, – savo poziciją dėl situacijos Lietuvoje išsakė EP narys.

L. Mažylis tikisi, kad tie sprendimai bus. „Jeigu iš Europos ateis reikalavimas privalomumo, skiepimo ir mikroschemų, tai valstybės narės niekur nedings, turės diegti šiuos dalykus, ir mes išjudėsime iš mirties taško“, – teigė europarlamentaras. ■

Europarlamentarai rugpjūčio 23 d. solidarizavosi su Baltarusija ir dalyvavo „Laisvės kelyje“

EP narys A. Kubilius įveikė 50 km trasą Ardėnų kalnuose

Šioje nuotraukų galerijoje – akimirkos iš Europos Parlamento narių veiklos vasaros – rudens pradžios laikotarpiu. Visi trys Lietuvos atstovai Europos Parlamente daug dėmesio skiria situacijai Baltarusijoje po neteisėtų prezidento rinkimų. Rugpjūčio 23 dieną Andrius Kubilius ir Rasa Juknevičienė dalyvavo „Laisvės kelyje“, kuris tęsiasi nuo Vilniaus iki Medininkų, Baltarusijos pasienio. Liudas Mažylis šią dieną organizavo „Simbolinę akciją Baltarusijos demokratijai paremti“ ir stovėjo Raigardo apžvalgos aikštelėje, taip pat šalia Baltarusijos pasienio.

EP nariai vasaros metu dalyvavo ir įvairiose pilietinėse akcijose bei renginiuose: susitikimuose su aktyviu jaunimu, istorinės atminties akcijose, aplinkosaugai skirtuose iniciatyvose ir kt.

Kartu EP nariai laisvu nuo darbų metu stengiasi stiprinti emocinę ir fizinę sveikatą – tam puikiai padeda buvimas gamtoje. Rasa Juknevičienė ir Liudas Mažylis laiką leidžia Lietuvos miškuose, kur dar ir sėkmingai grybavo. Andrius Kubilius gerėjosi Belgijos gamta ir leidosi į žygį. Visa tai padeda atgauti jėgas ir toliau imtis svarbių darbų.

**Europos Parlamento
narių biurų
kontaktai:**

EP narių A. Kubiliaus,
R. Juknevičienės ir
L. Mažylio biuras
Gedimino pr. 56-20, Vilnius.

EP nario
prof. L. Mažylio biuras
V. Putvinskio g. 62, Kaunas.

EP narių A. Kubiliaus ir
R. Juknevičienės biuras
Respublikos g. 36,
Panevėžys.